

PERUNKIRJOITUS

Perunkirjoituksessa laaditaan perukirja, joka on luettelo vainajan omaisuudesta ja kuolinpesän osakkaista. Perunkirjoitus on toimitettava kolmen kuukauden kuluessa henkilön kuolemasta. Aikaan voi hakea pidennystä verotoimistosta. Pidennystä koskeva hakemus on jätettävä kolmen kuukauden perunkirjoitusajan puitteissa.

Perunkirjoituksen toimitusvelvollisuus on sillä kuolinpesän osakkaalla, jonka hoidossa vainajan omaisuus on. Jos tällaista henkilöä ei ole, niin perunkirjoituksen toimittaminen kuuluu sille, jolle omaisuudesta huolehtiminen olosuhteisiin katsoen lähinnä kuuluu.

Uskotut miehet

Perunkirjoituksen toimittaa kaksi uskottua miestä. Uskottujen miesten valinta kuuluu sille, joka on velvollinen toimittamaan perunkirjoituksen. Uskottuna miehinä voi toimia kuka tahansa täysi-valtainen henkilö. Verottaja suosittelee, että uskotuiksi miehiksi ei valita kuolinpesän osakkaita vaan ulkopuolisia henkilöitä, Lakimiehen tai muun ammattilaisen apuun kannattaa turvautua ainakin silloin, jos selvittävänä on perintöverotusta koskevia tai muita oikeudellisia kysymyksiä.

Kutsu perunkirjoitukseen

Perunkirjoituksen pitoajasta ja paikasta päättää se kuolinpesän osakas, jonka hoidettavana kuolinpesän omaisuus on. Tavallisesti perunkirjoitus pidetään vainajan asunnossa, mutta muukin paikka voidaan valita. Jos omaisuutta on eri paikkakunnilla, niin tarvittaessa voidaan järjestää useampi perunkirjoitus.

Perunkirjoituksen ajasta ja paikasta on hyvissä ajoin annettava tieto asianosaisille. Kutsu on toimitettava kuolinpesän osakkaille, leskelle ja testamentin saajille. Jos vainajalla ei ollut lapsia, on kutsu perunkirjoitukseen lähetettävä myös toissijaisille perillisille.

Paikalla perunkirjoituksessa on oltava molempien uskottujen miesten ja pesän ilmoittajan. Kuolinpesän osakkaiden ja muiden kutsuttujen osallistuminen ei ole välttämätöntä.

Perukirjan sisältö

Perunkirjoituksessa pesän ilmoittajana toimiva henkilö antaa uskotuille miehille tiedot pesän varoista ja veloista. Uskottujen miesten tehtävänä on arvioida omaisuus ja kirjata varat ja velat perukirjaan. Vainajan varojen ja velkojen lisäksi on perukirjaan on otettava myös lesken vastaavat tiedot. Omaisuus arvostetaan kuolinhetken mukaiseen täyteen arvoon. Käyvällä arvoilla tarkoitetaan omaisuuden todennäköistä luovutushintaa.

Perukirjaan on merkittävä perunkirjoituksen toimitusaikaa ja paikkaa sekä uskottuja miehiä koskevien tietojen lisäksi vainajan, lesken ja perinnönsaajien henkilötiedot. Perukirjasta tulee ilmetä myös perunkirjoituksen perusteena olevat asiakirjat. Lisäksi perukirjan tulee

sisältää tieto henkilöstä, joka ottaa vastaan perintöverotusta koskevia ilmoituksia ja tiedusteluja.

Perukirjaan tulee liittää riittävä sukuselvitys. Tämä tarkoittaa vainajan kohdalla katkeamattomaa ketjua virkatodistuksia. Lisäksi tarvitaan virkatodistukset pesän osakkaista ja testamentinsaajista. Lapsettomana kuolleen jälkeen joudutaan virkatodistuksin selvittämään kuolleen oikeudenomistajat.

Jos vainaja oli tehnyt testamentin tai avioehtosopimuksen tulee niistä liittää jäljennös perukirjaan. Kuolinpesästä riippuen muita tarvittavia asiakirjoja voivat olla esimerkiksi jäljennökset ensiksi kuolleen puolison jälkeen tehdystä perukirjasta, ositus- tai perinnönjakokirjasta.

Perukirjaan on syytä merkittä myös, jos leski haluaa käyttää oikeutta pitää kuolleen puolison jäämistö hallinnassaan tai jos leski ei luovuta tasinkoa.

Perukirja verottajalle

Kuukauden kuluessa perunkirjoituksesta on perukirja toimitettava yhtenä kappaleena verottajalle. Perukirjaa ei nykyään tarvitse enää toimittaa alioikeudelle. Se kannattaa kuitenkin laatia kahtena tai useampana kappaleena, niin että pesänhoitajalle jää ainakin yksi kappale. Jos perunkirjoituksen jälkeen ilmaantuu uusia varoja tai velkoja, on toimitettava täydennysperunkirjoitus.

Seppo Savolainen
liiton lakimies